

Sändlista

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

REMISSYTTRANDE

En ny viltförvaltningslagstiftning (SOU 2025:125)

Inledning

Sveriges Jordbruksarrendatorer (SJA) har beretts möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet En ny viltförvaltningslagstiftning (SOU 2025:125).

SJA är en nationell intresseorganisation för lantbrukare som brukar jordbruksmark på arrende. Cirka 45 procent av Sveriges brukade jordbruksmark är arrenderad. Arrendatorer är därmed en avgörande aktör för svensk livsmedelsproduktion, jordbrukets lönsamhet och nationell beredskap.

SJA har tidigare yttrat sig över den organisatoriska utformningen av viltförvaltningen. I detta yttrande behandlas de lagförslag som direkt påverkar jordbruksarrendatorers möjligheter att bedriva produktion och begränsa viltskador i praktiken.

Sammanfattande ställningstaganden

SJA bedömer att:

- betänkandet i flera centrala delar utgår från ett markägarperspektiv som inte speglar hur ansvar och risk faktiskt är fördelade i jordbruket
- lagförslagen inte tillräckligt hanterar den strukturella obalansen mellan produktionsansvar och faktisk rådighet över viltförvaltningen

SVERIGES JORDBRUKSARRENDATORER, SJA

Adress

Läckö Kungsgård 1
531 99 LIDKÖPING

Orgnr

Ideell förening
802007-4558

Telefon

0730-276767

E-mail

kontakt@sja.se

Hemsida

www.sja.se

- arrendatorers särskilda situation riskerar att fortsatt leda till omfattande viltskador utan motsvarande inflytande
- lagstiftningen därmed inte fullt ut bidrar till ett lönsamt och robust jordbruk

Allmänna utgångspunkter

För jordbruket är viltförvaltningen en direkt produktions- och lönsamhetsfråga. Viltskador påverkar skördenivåer, investeringsvilja och möjligheten att långsiktigt bruka mark.

Arrendatorer bär det fulla ekonomiska ansvaret för produktionen men saknar i många fall jakträtt eller reellt inflytande över viltförvaltningen. Detta innebär att den aktör som drabbas hårdast av viltskador ofta är den med minst möjlighet att påverka omfattningen av skadorna.

En viltförvaltningslagstiftning som inte tar hänsyn till denna ordning riskerar att befästa en obalans mellan ansvar och rådighet.

SJA yrkar därför att jordbruksarrendatorerna tilldelas en plats i länens Viltförvaltningsdelegationer för att i någon mån kunna påverka denna obalans. I dag representeras ägare och brukare av jordbruksmark av en/samma ledamot. Ägare och brukare kan dock ha motstridiga intressen och bör inte företrädas av samma ledamot.

Synpunkter på ansvar och inflytande i viltförvaltningen

SJA konstaterar att lagförslagen i huvudsak tar sin utgångspunkt i markägandets roll, trots att det är brukandet som avgör hur viltskador uppstår och vilka konsekvenser de får. SJA anser att lagförslaget saknar framtidsperspektiv och beaktar inte att ca 45% av den brukade areal brukas av arrendatorer samt att denna andel på goda grunder kan antas öka i framtiden. Vi når snart en brytpunkt där andelen arrenderad mark överstiger den andel som brukas av självägande lantbruksföretagare.

I praktiken är det arrendatorn som:

- ansvarar för produktionen
- bär den ekonomiska risken
- har den löpande kunskapen om skador i fält

När lagstiftningen inte tydligt utgår från denna verklighet riskerar viltförvaltningen att bli ineffektiv ur jordbrukets perspektiv och leda till fortsatt höga skadenivåer. Detta faktum kan inte anses harmonisera med intentionerna i Livsmedelsstrategin 2.0 om ökad livsmedelsproduktion i landet.

Synpunkter på viltskador och jordbrukets villkor

SJA ser positivt på att viltskador uppmärksammas i betänkandet samt stödjer förslagets grundprincip om bevara, bruka och begränsa men bedömer att lagförslagen inte tillräckligt säkerställer att jordbrukets villkor ges genomslag i viltförvaltningen.

För arrendatorer innebär viltskador inte enbart produktionsbortfall utan även:

- ökade kostnader för förebyggande åtgärder
- försämrade möjligheter att uppfylla kontraktsmässiga åtaganden
- ökad ekonomisk osäkerhet i redan pressade verksamheter

Lagstiftningen behöver tydligare säkerställa att viltskador på jordbruksmark ges reell tyngd i förvaltningen och att kostnader inte ensidigt vältras över på brukaren. Vidare ser vi ett behov av ett förtydligande av vad begreppet skada innebär. Det saknas även metoder för fastställande av skada. Vi ser gärna att den metod Naturvårdsverket tillsammans med SLU tagit fram omsätts i praktiken.

Synpunkter på kopplingen mellan brukande och jakträtt

SJA vill särskilt framhålla att konfliktnivån minskar när arrendator även har jakträtten genom separat avtal på hela fastigheten. Detta skapar förutsättningar för att jakten kan anpassas efter faktiska skador och jordbrukets behov.

Lagstiftningen bör inte försvåra sådana lösningar utan utformas så att samordning mellan brukande och viltförvaltning underlättas. Detta är en praktiskt avgörande faktor för att minska viltskador i jordbruket.

Avslutande bedömning

SJA bedömer att En ny viltförvaltningslagstiftning (SOU 2025:125) innehåller viktiga ambitioner men att arrendatorperspektivet inte ges tillräckligt genomslag i lagförslagen.

Om lagstiftningen inte tydligare tar hänsyn till hur ansvar, risk och rådighet faktiskt är fördelade riskerar viltskadorna att fortsatt undergräva jordbrukets lönsamhet och försvåra långsiktigt brukande av arrenderad mark.

SJA uppmanar därför regeringen att i den fortsatta beredningen säkerställa att lagstiftningen:

- tydligare utgår från brukandets villkor
- bidrar till faktiska minskningar av viltskador i jordbruket
- stärker förutsättningarna för ett lönsamt och robust lantbruk

Med vänliga hälsningar,

Carl-Fredrik Svederberg

ordförande

Lidköping 2026-05-15

Sändlista:

Regeringen, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Internt SJA:

Styrelsen

Arrendespecialist Jan Lagerroth